

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๔
The 4th National and International Conference, 2024

เนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนา ๔๐ ปี วิทยาเขตเชียงใหม่
On the occasion of 40 Years Anniversary, Chiang Mai Campus

ภูมิพลังสร้างสรรค์ และพุทธนวัตกรรมในสังคมร่วมสมัย

Soft Power and Buddhist Innovations
for Contemporary Society

SBCS

วันที่ ๒๓-๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๗
Date: 23rd – 24th August 2024

ณ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

At Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiang Mai Campus

PaMiang Sub-district, Doisaket District, Chiang Mai, Thailand

วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่นระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัย
เทคโนโลยีโพลิเทคนิคลานนาเชียงใหม่ตามหลักไตรสิกขา
Conflict Resolution Methods for Vocational Students at Lanna
Polytechnic Technology College, Chiang Mai, Based on the
Threefold Training Principles

ทองหล่อ พรหมสาส์น

Thonglor Promsaan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus

บทคัดย่อ

งานวิจัย เรื่อง วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโพลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ ตามหลักไตรสิกขา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาบริบทปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโพลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ 2. วิเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโพลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ 3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่นตามหลักไตรสิกขา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Reserch) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document) และจากการสัมภาษณ์ ทำให้ได้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโพลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ ตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล คือ กฏ ระเบียบ สมာธิ คือ การตั้งใจมั่น รู้จักหน้าที่ เป้าหมายของตนเอง ปัญญา คือ รู้ทั่ว รู้รอบ ตระหนักรู้เหตุและผล ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตัวเอง ครอบครัวและสถาบัน

คำสำคัญ : ความขัดแย้ง, วัยรุ่น, ไตรสิกขา

Abstract

The research titled “Conflict Resolution Methods for Vocational Students at Lanna Polytechnic Technology College, Chiang Mai, Based on the Threefold Training (Tri Sikkha)” aims to: 1) study the context of conflicts among vocational students at Lanna Polytechnic Technology College, Chiang Mai; 2) analyze conflict resolution methods for these students; and 3) propose conflict resolution approaches based on the Threefold Training principles. This qualitative research utilized data collection tools, including document analysis and interviews. The findings reveal that conflict resolution methods based on the Threefold Training include: **Sīla** (morality) — adherence to rules and regulations; **Samādhi** (concentration) — commitment, understanding one’s duties and goals; and **Paññā** (wisdom) — comprehensive awareness, understanding of cause and effect, and the prevention of causing harm to oneself, family, and institution.

Keywords: conflict, adolescents, Threefold Training (Tri Sikkha)

บทนำ

ประเทศไทยเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนา ผู้คนมีจิตใจเอื้ออาทร มีไมตรีต่อกัน เพราะมีหลักธรรมใช้ในการดำเนินชีวิตของคนในอดีตตลอดมา แต่ปัจจุบันสังคมเริ่มเปลี่ยนไป เป็นสังคมเมือง ที่ใหญ่ขึ้น มีปัญหาต่างๆ มากขึ้น ปัญหาหนึ่งที่ควรได้รับการแก้ไข คือ ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับทุกกลุ่มคนในสังคม โดยเฉพาะความขัดแย้งของกลุ่มวัยรุ่น ที่มีผลกระทบอย่างมากต่อเด็ก และวัยรุ่นในสังคมปัจจุบัน จากสถิติข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่างๆ พบว่า เด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แยกได้ 6 พฤติกรรม หนึ่งในพฤติกรรมนี้ ได้แก่ พฤติกรรมใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาและข้อขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท สร้างความปั่นป่วนในชุมชนไปจนถึงการยกพวกตีกัน ข้อมูลพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนดังกล่าว ข้างต้น สอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, 2567: ออนไลน์) ในปี 2557 ที่ระบุว่า วิกฤติการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนที่สังคมไทยกำลังวิตกกังวล ประกอบด้วย การใช้ความ

รุนแรงในการตัดสินใจระหว่างเด็กกับเด็ก และผู้ใหญ่กับเด็ก ส่งผลให้มีผู้ใช้ความรุนแรงและ ผู้ถูกใช้ความรุนแรง ก่อให้เกิดความล้มเหลวในชีวิตของเด็กและเยาวชนเป็นความสูญเสียทาง เศรษฐกิจและต้นทุน มีนักเรียนไม่น้อยกว่า 30,000 คน มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต มีภาวะซึม เศร้า เครียด และเป็นโรค อารมณ์ 2 ชั่วโมง (ไบโพลาร์ ดิสออเดอร์) ด้วยสภาพและปัญหาเกี่ยวกับ เด็กและเยาวชนดังได้กล่าวถึงข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเห็น ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใช้เป็นกลไกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในศตวรรษที่ 21

ปัจจุบันปัญหาความขัดแย้งที่เกิดในวัยรุ่น ก่อให้เกิดความขัดแย้งนี้และส่งผลให้ เกิดพฤติกรรมทะเลาะวิวาทตามมา การยกพวกตีกัน เป็นปัญหาของนักศึกษาอาชีวศึกษา ที่ ปรากฏให้เห็นมาอย่างต่อเนื่องและมีหลากหลายวิธี ไม่เลือกเวลาและสถานที่ มีทั้งการพัฒนา อารูทที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งร่างกายและทรัพย์สิน ขยายวงกว้างขวางขึ้นจากเรื่องเล็ก กลายเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างการบาดเจ็บและความสูญเสียให้แก่คู่กรณีเท่านั้น (อภิญา ดิสสะมาน, 2558: 150-161) แต่ยังส่งผลกระทบต่อประชาชนที่สัญจรบนท้องถนน และในที่สาธารณะที่ต้องตกเป็นเหยื่อความขัดแย้ง และบั่นทอนความสงบสุขในสังคม จน ไม่อาจประเมินค่าความเสียหายได้ สถานการณ์ดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึง ความอึกเขิม คึก คะนองและไม่มีเกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง มีแนวโน้มเป็นภัย อาชญากรรมร้ายแรง ในปัจจุบันรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เป็นต้นมา (รุจิราพร หงส์ทอง, 2550: 1) ยังคงประสบกับปัญหาการ ทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอย่างต่อเนื่อง ทำให้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ออกคำสั่งที่ 30/2559 เรื่อง มาตรการ (สำนักพิมพ์คณะ รัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2563: ออนไลน์) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการทะเลาะ วิวาทของนักเรียนและนักศึกษาโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) เพื่อควบคุมและขจัดปัญหานี้ให้หมดไป

ในจังหวัดเชียงใหม่ มีการแชร์คลิปเหตุการณ์กลุ่มนักศึกษาอาชีวะแห่งหนึ่งในเมือง เชียงใหม่ ดักทำร้ายเพื่อนร่วมสถาบันภายในซอยด้านหน้าวิทยาลัย โดยกลุ่มวัยรุ่นมากกว่า 10 คน ได้รวมกระทั่บคู่กรณี จนทำให้ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งภาพเหตุการณ์ที่ถูกเผยแพร่ออกไป ทำให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ถึงพฤติกรรมของกลุ่มนักศึกษา ที่ใช้ความขัดแย้งและก่อเหตุทำร้าย คนอื่นกลางถนนอย่างไม่เกรงกลัวกฎหมาย (ปวีซีเทโร, 2567: ออนไลน์) สาเหตุของความขัดแย้ง ตลอดจนผลกระทบและแนวทางการแก้ไขปัญหาคาความขัดแย้ง โดยเฉพาะวิธีการแก้ไขปัญหาคาความ ขัดแย้งของวัยรุ่นระดับอาชีวศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ทั่วไปที่

มีความสัมพันธ์ต่อกันมา โดยเริ่มจากปัญหาความขัดแย้งตั้งแต่เล็กน้อยไปถึงมาก มีการใช้กำลังเข้ามาตัดสินเพื่อแก้ปัญหาตนเองมากขึ้น จากปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่นดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นเครื่องมือชิ้นหนึ่งที่จะช่วยให้โรงเรียนใช้ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งมีการดำเนินการ ซึ่งสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ คือ 1) บริหารจัดการให้มีระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ 2) ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับบุคคลหน่วยงานและภายนอก ดูแล กำกับนิเทศ ติดตามการประเมินผล เพื่อพัฒนา ช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 35) และวิทยาเทคโนโลยีโพลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ ได้จัดระบบดูแลนักศึกษาตามแนวของวิทยาลัย เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ในประเด็นด้าน 1.เวลาการมาเรียน 2.บุคลิกภาพ 3.พฤติกรรม 4.อบายมุขยาเสพติด 5.สร้างความดีพร้อมให้กับชุมชนและ สังคม 6.การทะเลาะวิวาท(ปัญหาความขัดแย้ง) ซึ่งปัญหาดังกล่าว ได้มีการแก้ไขอย่างเป็นระบบของวิทยาลัยตลอดและสม่ำเสมออย่างต่อเนื่องตลอดภาคในแต่ละปี การศึกษา ในแต่ละปีการศึกษาจะพบปัญหาที่หลากหลายบริบท เช่น ระหว่างเพื่อน การอยู่การกัน ความขัดแย้งของนักศึกษาทั้งด้านความคิด พฤติกรรม เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโพลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ ตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิและปัญญา เพื่อศึกษาบริบทปัญหาความขัดแย้ง วิเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาและเสนอแนวทาง การแก้ปัญหา ตามหลักไตรสิกขาเข้ามาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น จะช่วยให้มีสติ เกิดความตระหนักต่อปัญหาและหลีกเลี่ยงต่อการสร้างความขัดแย้งกัน ทะเลาะวิวาทกันในสถาบันการศึกษาหรือในสังคม นอกจากนี้ยังสามารถนำหลักไตรสิกขาไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา ในวิทยาลัยเทคโนโลยีโพลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา ในวิทยาลัยเทคโนโลยีโพลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่
3. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ตามหลักไตรสิกขา

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการวิจัย เรื่อง วิธีแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมเอกสารแนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับไตรสิกขา บริบทและวิธีแก้ปัญห ความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่

2. เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและกระบวนการพัฒนางานวิจัย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการมีส่วนร่วมของ วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ ในประเด็นเกี่ยวกับ วิธีการแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น อันเป็นการวิจัยภาคสนาม (Field Study)

3. เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา ตามหลักไตรสิกขา เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่

ผลการวิจัย

วิธีการปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ พบว่า 1. บริบทปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่นระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ แยกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การอยู่ร่วมกัน 2) การขัดแย้งภายในตัวนักศึกษาเอง 3) ความขัดแย้งภายนอกจากสิ่งแวดล้อม เช่น สภาพครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น การคบเพื่อนเที่ยว เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดื่มสุบหรี่ มั่วสุม การเล่นเกินเหตุ อารมณ์ร้อน ก้าวร้าว ไม่มีเหตุผล คบซ้อน ฯลฯ บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐาน ทศนคติ และค่านิยมของตน มีคุณค่าสอดคล้องกับผลประโยชน์ของตน มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมและปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตน (สมพร ปินทะยา, พระครูสิริปริยัตยานุศาสน์ และเทพประวิณ จันทรแรง, 2566) หากปัญหาดังกล่าวไม่เป็นไปตามที่ตกลงกัน คือ ไม่มีการดำเนินการ ให้คำปรึกษา ตักเตือน คาดโทษจากสาขาและการที่ฝ่ายพัฒนาไม่ทำโทษ หรือการทำโทษของฝ่ายพัฒนานั้นไม่ได้ผล คือ เด็กยังมีพฤติกรรมอย่างเดิมอยู่ เรื่องราวเหล่านี้จำเป็นต้องเข้าคณะทำงาน หรือ คณะกรรมการดำเนินการอีกชั้นหนึ่ง เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการของแต่ละฝ่าย

2.วิธีการแก้ไขความขัดแย้งของวัยรุ่นระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ มีดังนี้ 1) การอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ(ค่าย) ประจำปี และเชิญวิทยากรและ

ผู้นำทางพระพุทธศาสนาให้ความรู้ ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง 2) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพื้นที่ ภายในภายนอกวิทยาลัย 3) แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาดูแล 4) แต่งตั้งอาจารย์ฝ่ายพัฒนาศึกษาดูแล 5) โฮมรูมของอาจารย์ที่ปรึกษา 6) กิจกรรมนิมนต์พระมารับบิณฑบาต 7) เชิงวิทยากรมาให้ความรู้ในค่ายคุณธรรมภาคเรียนละ 1 ครั้ง และยังมีวิธีการอื่นที่ได้ดำเนินการซึ่งสามารถจำแนกตามพฤติกรรมที่เป็นหลักสำคัญอันเป็นวิธีการแก้ไขความขัดแย้ง 4 วิธี คือ 1) การหลีกเลี่ยง (Avoidance) 2) การปรองดอง (Accommodation) 3) การประนีประนอม (Compromise) 4) การร่วมมือกัน (Collaboration) 3. แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่นตามหลักไตรสิกขา ในพระพุทธศาสนาอย่างยั่งยืน คือ การใช้หลัก “ไตรสิกขา” ได้แก่

ศีล ข้อปฏิบัติตนขั้นพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนาเพื่อควบคุมความประพฤติทางกายและวาจา ไม่เบียดเบียน หรือก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นมีวินัยในตนเอง และประกอบอาชีพที่สุจริต มีความสัมพันธ์ทางสังคมในลักษณะที่เกื้อกูล สร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาในด้านความขัดแย้งได้อย่างยั่งยืนสมานธิ ฝึกรอบรมด้านจิตใจให้มีจิตสำนึกที่ดีและสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตสมรรถภาพจิตและสุขภาพจิตที่ดีกล่าวคือ การมีจิตใจที่มีคุณธรรมเมตตาต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมตระหนักในคุณค่าของการพัฒนาจิตใจ โดยอาศัยธรรมชาติแวดล้อมที่เหมาะสม ด้วยการปฏิบัติธรรม การบำเพ็ญสมาธิภาวนาปัญญา ฝึกรอบรมด้านปัญญาให้เกิดความรู้ความเข้าใจและวางแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักคิดรู้จักพิจารณา รู้จักวินิจฉัยรู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญาที่บริสุทธิ์ซึ่งสามารถเข้าใจเหตุผลมองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงไม่มีอคติเคลือบแฝง เป็นอิสระจากการครอบงำของกิเลสเป็นอยู่ด้วยความรู้เท่าทันธรรมชาติของโลกและสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติโดยใช้ปัญญาในการกระทำสิ่ง ที่เป็นประโยชน์และใช้ในการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน จะได้นำหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา มาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยี โปลิตیکنิคคานนา เชียงใหม่

วิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยี โปลิตیکنิคคานนา เชียงใหม่ สรุปผล ดังนี้ 1. บริบทปัญหาคความขัดแย้งของวัยรุ่นระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยี โปลิตیکنิคคานนา เชียงใหม่ แยกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การอยู่ร่วมกัน 2) ความขัดแย้งในตัววัยรุ่นเอง (นักศึกษา) 3) สภาพแวดล้อม

สรุป จากบริบทต่างๆ ที่พบ เกิดการขัดแย้ง ผิดกฎระเบียบวินัยของสถาบันไม่สามารถทำได้ตามระเบียบปฏิบัติ ส่วนหนึ่งนักศึกษาไม่ได้อยู่กับครอบครัว บ้านอยู่ไกลต้องอาศัยอยู่หอพักระหว่างเรียน บางคนครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครองแยกทางกัน นักศึกษาต้องทำงานหลังเลิกเรียนแบ่งเบาภาระแก่ผู้ปกครอง ทำให้อนตึก ตื่นสายและมาเรียนไม่ทันเป็น

ประจำ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างนักศึกษาและระเบียบวินัย

2. วิธีการแก้ไขความขัดแย้งของวัยรุ่นระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ มีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ(ค่าย) ประจำชั้นปี เชิญวิทยากร และผู้นำทางพระพุทธศาสนาให้ความรู้ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพื้นที่ภายในและนอกวิทยาลัย มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาดูแล มีการแต่งตั้งอาจารย์ฝ่ายพัฒนาศึกษาดูแล มีโฮมรูมของอาจารย์ที่ปรึกษา จัดกิจกรรมนิมนต์พระมารับบิณฑบาตรและเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในค่ายคุณธรรมภาคเรียนละ 1 ครั้ง และยังมีวิธีการอื่นที่ได้ดำเนินการตามแบบวิธีของวิทยาลัย ด้วยการเรียกนักศึกษาและครูครุณาพูดคุย เจรจา ไกล่เกลี่ย เพื่อหาข้อยุติปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถจำแนกตามพฤติกรรมที่เป็นหลักสำคัญอันเป็นวิธีการแก้ไขความขัดแย้ง 4 วิธี ได้แก่ 1. การหลีกเลี่ยง (Avoidance) เป็นวิธีการที่ประสิทธิภาพผลน้อยที่สุดใน 4 วิธี แต่อาจจะใช้ได้ดีสำหรับประเด็นปัญหาที่ไม่ค่อยจะสำคัญนัก 2. การปรองดอง (Accommodation) เป็นวิธีการแก้ปัญหาด้วยการยอมเสียสละ วิธีการนี้จึงไม่ใช่ทางเลือกที่ดีนักในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง 3. การประนีประนอม (Compromise) เป็นวิธีที่บุคคลทั้งสองฝ่ายที่มีความขัดแย้ง “พบกันครึ่งทาง” เพื่อให้ได้ข้อตกลงที่สามารถยุติปัญหาความขัดแย้ง วิธีการนี้เป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ที่เป็นฝ่ายชนะ ส่วนฝ่ายแพ้ อาจจะเก็บความคับแค้นใจ เพื่อรอเวลาที่หาทางแก้แค้น 4. การร่วมมือกัน (Collaboration) เป็นวิธีที่บุคคลทั้งสองฝ่ายที่มีความขัดแย้งสามารถ ตกลงกันได้ โดยการร่วมมือกัน เห็นอกเห็นใจกัน ยอมความกันได้

กรณีปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข หรือปัญหาไม่ยุติ จะต่อให้หน่วยงานพัฒนานักศึกษาเป็นผู้พิจารณาดำเนินการโดยใช้วิธีการแก้ปัญหา ดังนี้ 1. นำคู่กรณีทั้งสองฝ่ายมาสอบถามข้อเท็จจริง ข้อมูลเพิ่มเติม ให้มีการพูดคุยปรับความเข้าใจจนกว่าจะได้ข้อยุติ 2. แจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ และเชิญผู้ปกครองมาเข้าพบฝ่ายพัฒนานักศึกษา ตามวัน เวลา ที่ตกลงนัดหมาย 3. ลงบันทึกสัญญา ตกลงพัฒนาตนเองเพื่อจะไม่ให้ผิดครั้งต่อไป 4. ตัดคะแนนพฤติกรรม ตามระเบียบของวิทยาลัย และแจ้งให้ที่ปรึกษา ผู้ปกครองรับทราบร่วมกัน 5. ควบคุมพฤติกรรมนักศึกษา และนัดรายงานตัวเพื่อติดตามพฤติกรรมโดยกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมกับฝ่ายพัฒนาบุคลิกภาพที่ดูแลในแต่ละระดับชั้นปี อย่างต่อเนื่อง

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ตามหลักไตรสิกขา

หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นกระบวนการของการศึกษา ในพระพุทธศาสนา มีความสำคัญต่อการฝึกหัดขัดเกลา เด็กเยาวชนและคนทุกคน ให้มีระเบียบวินัย มีภูมิเกณฑ์ ทางวิทยาลัยก็ต้องวางระบบกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ให้เด็กปฏิบัติและสร้างสภาพ

แวดล้อมในวิทยาลัย ตั้งแต่ห้องเรียนให้เหมาะสม รวมทั้ง ครูอาจารย์ ผู้บริหาร วางนโยบายก็ต้องใช้กระบวนการศิลปะ

ศิลปะ คือ กฎ ระเบียบ กฎกติกา กฎเกณฑ์ที่เอื้ออำนวยต่อการคิด พุดดี ทำดี เลือกเอามาสร้างเป็นกรอบ ในการดูแลนักศึกษา

สมาธิ คือ การตั้งใจมั่น การจดจ่ออยู่กับหน้าที่ เป้าหมายของตนเอง ปลุกฝังให้นักเรียน นักศึกษารู้จักหน้าที่ในศึกษา ปลุกฝังหน้าที่การเป็นลูก นำสมาธิมาเป็นกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในวิทยาลัยให้กับเด็กนักศึกษา สร้างเครือข่าย โดยมีองค์กร ศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องเข้ามาช่วย

ปัญญา คือ รู้ทั่ว รู้รอบ สร้างความตระหนักรู้ให้กับนักศึกษา ตระหนักรู้ในเหตุและผล ถ้ามีปัญหา รู้เหตุรู้ผล รู้แบบนี้แล้วนักศึกษาจะตระหนักรู้เองด้วยปัญญาของตน กระตุ้นให้นักศึกษาให้คิดเป็นเหตุเป็นผล ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตัวเองและครอบครัว สถาบันสร้างความตระหนักรู้ด้วยปัญญา

ความขัดแย้งของนักศึกษาที่เกิดขึ้นในวิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ ให้นำหลักไตรสิกขา คือ ศิลปะ สมาธิ ปัญญา มาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่

อภิปรายผล

จากวิธีแก้ปัญหาคความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ ตามหลักไตรสิกขา ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นดังต่อไปนี้

1. ช่วยลดปัญหาคความขัดแย้งของวัยรุ่น ในสถาบันการศึกษา ทำให้นักศึกษามีศิลปะนั้นคือการทำให้นักศึกษามีวินัย เคารพกติกา กฎระเบียบของวิทยาลัย สมาธิทำให้นักศึกษาเป็นผู้อดทน มีความแน่วแน่ และปัญญา ทำให้นักศึกษาคมีความรอบรู้ ช่วยให้นักศึกษาป้องกันและแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งต่างๆ เอื้อให้นักศึกษามีจิตใจดี ป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาด้วย โดยนักศึกษา มีทักษะชีวิตการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างดีและมีความสุข

2. ลดช่องว่างระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ในปัญหาคความขัดแย้งของนักศึกษาที่จะเกิดขึ้นได้ด้วย ป้องปรามมิให้นักศึกษาคกระทำคามผิดหรือกระทำแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ที่จะนำไปสู่การพิพาททะเลาะวิวาทกัน

3. หลักไตรสิกขา เป็นการป้องกันไม่เกิดเหตุมากกว่าเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้น ศิลปะเปรียบเหมือน กฎระเบียบปฏิบัติของทางวิทยาลัยที่กำหนด นโยบาย สมาธิเป็นส่วนประกอบของชีวิตที่ติงาม นำมาฝึกฝนนักศึกษาให้เจริญงอกงาม องค์กรประกอบเหล่า

นี้ นำนักศึกษาสู่การเข้าถึงอิสรภาพและสันติสุขที่แท้จริง ปัญญาเป็นตัวพัฒนานักศึกษาให้รู้รอบเกิดปัญหาแก้ไขปัญหาตัวการฝึกที่จะให้มีชีวิตที่ดั่งงาม สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดีและมีความสุข

องค์ความรู้จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยเรื่อง “วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ ตามหลักไตรสิกขา” สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้สำคัญดังนี้:

1. การใช้หลักไตรสิกขาในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

หลักไตรสิกขาประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา เป็นแนวทางที่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในกลุ่มวัยรุ่นระดับอาชีวศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักไตรสิกขานี้ส่งผลโดยตรงในการควบคุมพฤติกรรม ลดความรุนแรง และเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผลของนักศึกษา

ศีล: เป็นกฎเกณฑ์ทางสังคมและวินัยในชีวิตประจำวัน ที่ทำให้นักศึกษามีขอบเขตในการปฏิบัติตัว ไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น

สมาธิ: การฝึกจิตให้อยู่กับปัจจุบัน มีความแน่วแน่ และสามารถอดทนต่อแรงกดดันและความขัดแย้งได้ดีขึ้น

ปัญญา: การใช้ปัญญาช่วยให้นักศึกษามองเห็นสาเหตุของปัญหา รู้จักคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล แทนการใช้ความรุนแรง

2. ความสำคัญของการสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา

วิทยาลัยควรมีระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ โดยให้ความสำคัญกับการอบรม การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ เช่น ค่ายคุณธรรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิมนต์พระภิกษุมารับบิณฑบาต สิ่งเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มนักศึกษาและสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

3. การหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงและพัฒนาการปรองดองในสถาบันการศึกษา

การแก้ปัญหาความขัดแย้งในวัยรุ่นอาชีวศึกษามีวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเจรจา การหลีกเลี่ยง และการประนีประนอม ซึ่งเน้นการสร้างความปลอดภัยระหว่างคู่กรณี การสร้างความเข้าใจ และการร่วมมือกันแก้ไขปัญหามา เป็นแนวทางที่สามารถลดความรุนแรง

ในสถาบันการศึกษาและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

4. การใช้ทฤษฎีการปรองดองและการเจรจา

การเจรจาและการปรองดองเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการยุติความขัดแย้ง โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษา การใช้วิธีนี้ช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสปรับความเข้าใจร่วมกัน ลดโอกาสในการเกิดความขัดแย้งรุนแรงในอนาคต

5. บทบาทของครูและผู้ปกครองในการแก้ไขความขัดแย้ง

ครูและผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการแก้ปัญหาความขัดแย้งในวัยรุ่น การให้คำปรึกษา การสื่อสารอย่างเปิดเผย และการแนะนำแนวทางการแก้ปัญหาให้นักศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

องค์ความรู้เหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่ต้องการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สรุป

การวิจัยเรื่อง “วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ ตามหลักไตรสิกขา” ได้ศึกษาถึงปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นอาชีวศึกษา ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งภายในตัวนักศึกษาและปัจจัยภายนอก เช่น สภาพครอบครัวและสภาพแวดล้อม การใช้ยาเสพติด และความรุนแรงในสังคม การวิจัยพบว่า หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ และปัญญา) สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการลดความขัดแย้งในกลุ่มวัยรุ่นได้อย่างยั่งยืน

1. ศีล: การปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของวิทยาลัย ทำให้นักศึกษามีวินัยและเคารพกฎเกณฑ์ ซึ่งส่งผลให้ลดปัญหาความขัดแย้ง

2. สมาธิ: การฝึกสมาธิช่วยให้นักศึกษามีความตั้งใจและอดทน ลดความคึกคะนองและการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

3. ปัญญา: การฝึกปัญญาทำให้นักศึกษารู้เท่าทันปัญหาและสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เพื่อลดความขัดแย้งและแก้ปัญหาด้วยสติปัญญา

การใช้หลักไตรสิกขานี้ช่วยให้ความขัดแย้งในวัยรุ่นระดับอาชีวศึกษาลดลง นักศึกษาได้รับการฝึกฝนทั้งทางกาย วาจา และใจ ส่งผลให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

1.1 ควรมีการศึกษาเรื่องความขัดแย้งของวัยรุ่นทั้งในและนอกสถาบัน เพราะปัจจุบันมีกลุ่มวัยรุ่นมีปัญหาความขัดแย้งมากขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งและเกิดความรุนแรงในสังคมได้

1.2 ควรมีการศึกษาบริบทต่างๆ ของสังคมเพื่อให้เกิดความสงบสุขในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ลดการขัดแย้งในสังคม

1.3 ควรมีการอบรมให้ความรู้ ด้านการให้คำปรึกษาแก่เยาวชน เพื่อสร้างภูมิความรู้ ให้มีความรู้ วินัยต่อตนเอง จะได้ปฏิบัติตนถูกต้อง ไม่นำตนไปสู่ความขัดแย้ง

1.4 สำหรับผู้ที่สนใจ วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ระดับอาชีวศึกษา ควรให้มีการศึกษาความรู้เพิ่มเติมถึงวิธีการและการปรับใช้ให้ถูกกับหน่วยงานนั้นๆ

1.5 ควรศึกษาหลักธรรมต่างๆ เข้ามาให้การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เพื่อให้ตรงกับปัญหาของหน่วยงานนั้นๆ

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการศึกษาต่อไป

2.1 การศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของวัยรุ่น ควรจะมีการศึกษาทฤษฎี ในการให้คำปรึกษาแนวพุทธ หลักพุทธวิธี ขยายผลไปในสถาบันอื่นๆ ด้วย

2.2 ศึกษาทักษะการให้คำปรึกษา จากหลักธรรมของพระพุทธเจ้า จากนั้นนำวิธีการแก้ไขปัญหามาตามหลักการให้คำปรึกษาแบบพุทธวิธี ซึ่งจะช่วยให้แก้ปัญหาได้ตรงจุด และเป็นที่ยิ่งในการแก้ปัญหาของหน่วยงานนั้นๆ

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการแนวคิดและทิศทางการดำเนินงาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

รุจิราพร หงส์ทอง. (2550). “การจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อ การเฝ้าระวัง และเตือนเหตุการณ์ ทะเลาะวิวาทของนักเรียนระดับ อาชีวศึกษา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิญา ดิสสะมาน. “แนวนโยบายการแก้ไข พันธนาการแห่งความขัดแย้งและความ

รุนแรงของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอาชีวะ” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นเรศวร. 17(1), 150-161.

แนวคิดการบริหารการศึกษาตามหลักไตรสิกขากับแนวคิดตามทฤษฎีเชิงระบบ เป็นความ สอดคล้องกันที่ลงตัว. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://oknation.nationtv.tv/blog/tongtip/2011/07/19/entry-1> [6 กันยายน 2563].

สมพร ปินทะยา, พระครูสิริปริยัตยานุศาสน์ และเทพประวิณ จันทร์แรง. (2566). รูปแบบการ มีส่วนร่วมของพุทธบริษัท ในการส่งเสริมสถานะและบทบาทของภิกษุณีล้านนา. วารสารวิจัยวิชาการ. 6(5).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). การพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thaiguidance.net> [10 เมษายน 2567]

สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. (2563). คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความ สงบ แห่งชาติ. ที่ 30/2559 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการ ทะเลาะวิวาทของนักเรียน และนักศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>. [16 กรกฎาคม 2563].